Bilgi Felsefesi — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 9 soru

E. Husserl'in kurduğu yaklaşım, temelde bir bilgi kuramı niteliğindedir. Bu nitelik, onu bilgi sorunlarını ele alan felsefi araştırmalarla ilişkilendirir. Dolayısıyla burada belirleyici olan, varlığın yapısına ilişkin iki unsur iddiası değil, bilginin kuramsal olarak ele alınmasıdır.

1. Bu parçaya göre E. Husserl'in kurduğu yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fenomenoloji

B) Dogmatizm

C) Düalizm

D) Panteizm

E) Teoloji

Bilgi felsefesinde düşünürler kimi zaman tek başlarına, kimi zaman da belirli kümeler içinde anılır. A. N. Whitehead ile L. Wittgenstein, aynı görüşü savunan düşünürlere örnek olarak birlikte verilir. Bu birliktelik, iki ismin aynı görüş çevresinde değerlendirildiğini gösterir; fakat onları başka düşünür kümeleriyle özdeşleştirmeyi gerektirmez.

2. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) A. N. Whitehead, L. Wittgenstein’dan bağımsız tek temsilcidir.

B) A. N. Whitehead ve L. Wittgenstein aynı görüşün örnekleridir.

C) A. N. Whitehead ve L. Wittgenstein, tek düşünürlü bir gruptur.

D) L. Wittgenstein, fenomenolojiyi kuran düşünürdür.

E) A. N. Whitehead, bütün bilgi görüşlerinin temsilcisidir.

Bilginin kaynağı problemi, düşünürlerin farklı açıklamalarla sınıflandırılmasına imkân verir. F. Bacon, J. Locke ve D. Hume bu sınıflandırmada birlikte anılan bir gruptur. Buna karşılık H. Bergson ile Gazâlî, bilginin kaynağı konusundaki görüşleri bakımından başka bir grup içinde değerlendirilir.

3. Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) F. Bacon, J. Locke ve D. Hume başka bir grubun oluşmasına neden olmuştur.

B) F. Bacon, J. Locke ve D. Hume aynı yaklaşımın temsilcileri olarak gösterilebilir.

C) F. Bacon, J. Locke ve D. Hume ile H. Bergson aynı yaklaşımda birleşir.

D) H. Bergson ve Gazâlî, F. Bacon ile aynı temsilci grubunda yer alır.

E) F. Bacon, J. Locke ve D. Hume bilgi kaynağı sorunuyla ilişkilendirilemez.

Bilginin kaynağına ilişkin açıklamalar, farklı düşünürlerin aynı yaklaşım çevresinde değerlendirilmesine imkân verir. Sokrates, Platon, Hegel, E. Husserl, W. James ve J. Dewey bu tartışmanın farklı başlıklarında anılan isimlerdir.

4. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangileri doğrudur? I. F. Bacon, J. Locke ve D. Hume, bilginin kaynağı konusundaki görüşleriyle Sokrates, Platon ve Hegel'in temsil ettiği yaklaşıma dâhildir. II. E. Husserl'in kurduğu fenomenoloji, temelde bir bilgi kuramıdır. III. W. James ve J. Dewey, savundukları görüş bakımından aynı düşünce çevresinde değerlendirilebilir.

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) II ve III

E) I, II ve III

5. Aşağıdaki yargılardan hangileri bilginin kaynağı ve bilgi kuramı bağlamındaki görüşlerle ilgilidir? I. Sokrates, Platon ve Hegel, bilginin kaynağı konusundaki görüşleriyle bir yaklaşımın temsilcileridir. II. A. Comte, herhangi bir görüşün temsilcisi olarak gösterilemez. III. E. Husserl'in kurduğu fenomenoloji, temelde bir bilgi kuramıdır.

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) I ve III

E) II ve III

E. Husserl'in kurduğu yaklaşım, bilginin oluşumunu yalnızca dış dünyadaki nesnelerin incelenmesine indirgemez. Bu yaklaşımda bilme ediminin nasıl gerçekleştiği ve bilginin hangi temeller üzerinde kurulduğu önem taşır. Böylece konu, varlığın kendisinden çok bilginin yapısını açıklamaya yönelir.

6. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) E. Husserl'in kurduğu yaklaşım, temelde bir sanat kuramıdır.

B) E. Husserl'in kurduğu yaklaşım, temelde bir toplum kuramıdır.

C) E. Husserl'in kurduğu yaklaşım, temelde bir ahlak kuramıdır.

D) E. Husserl'in kurduğu yaklaşım, temelde bir varlık kuramıdır.

E) E. Husserl'in kurduğu yaklaşım, temelde bir bilgi kuramıdır.

7. I. Sokrates, Platon ve Hegel bu yaklaşımın temsilcileri olarak gösterilebilir. II. F. Bacon, J. Locke ve D. Hume bu yaklaşımın temsilcileri olarak gösterilebilir. III. E. Husserl'in kurduğu fenomenoloji temelde bir ahlak kuramıdır. Yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I, II ve III

Bilginin kaynağı konusunda F. Bacon, J. Locke ve D. Hume aynı yaklaşımın temsilcileri arasında sayılır. Sokrates, Platon ve Hegel ise başka bir yaklaşımın temsilcileri olarak gösterilir. Bu adlandırmalar, bilgiye ulaşmada farklı temellendirme biçimlerinin bulunduğunu ortaya koyar.

8. Bu parçada sözü edilen yaklaşımlardan farklı olarak, temelde bir bilgi kuramı olan fenomenolojiyi kuran düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

A) J. Locke

B) Sokrates

C) E. Husserl

D) F. Bacon

E) H. Bergson

Bilginin kaynağı tartışmasında F. Bacon, J. Locke ve D. Hume aynı yaklaşımın temsilcileri arasında gösterilir. A. Comte ise bu görüşün temsilcisi olarak anılır. W. James ile J. Dewey de savundukları görüş bakımından birlikte değerlendirilir.

9. Bu parçada bilginin kaynağı tartışması bağlamında doğrudan anılmayan, ancak aynı tartışmada bir yaklaşımın temsilcileri olarak gösterilen üçlü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sokrates, Platon ve F. Bacon bu yaklaşımın temsilcileridir.

B) Platon, Hegel ve Comte bu yaklaşımın temsilcileridir.

C) Sokrates, Platon ve Gazâlî bu yaklaşımın temsilcileridir.

D) Sokrates, Hegel ve Bergson bu yaklaşımın temsilcileridir.

E) Sokrates, Platon ve Hegel bu yaklaşımın temsilcileridir.

Cevap Anahtarı

1. A	2. B	3. B	4. D	5. D
6. E	7. D	8. C	9. E	

Çözümler

1. E. Husserl'in kurduğu fenomenoloji, temelde bir bilgi kuramı olarak tanımlanır. Düalizm ise bilginin niteliğini değil, varlığın temelindeki iki unsuru açıklar; bu nedenle en güçlü çeldirici olan C seçeneği parçadaki yaklaşımla örtüşmez.

2. B, parçadaki iki ismin aynı görüşü savunan düşünürlere örnek olarak birlikte verildiği bilgisini doğru bir sonuca dönüştürür. C grup yapısını tersine çevirir; A ise parçanın birlikte değerlendirme vurgusunu bağımsızlık iddiasına dönüştürür. Diğerleri kapsamı aşan veya desteklenmeyen yargılardır.

3. Parça, F. Bacon, J. Locke ve D. Hume'u aynı yaklaşımın temsilcileri olarak sınıflandırır. H. Bergson ve Gazâlî'yi bu grupla birleştiren ifade, parçadaki grup ayrımını ortadan kaldırır.

4. D, E. Husserl'in fenomenolojisinin temelde bir bilgi kuramı olduğunu ve W. James ile J. Dewey'in aynı görüşü savunan düşünürler arasında verildiğini birlikte karşılar. A ise F. Bacon, J. Locke ve D. Hume'a ilişkin ayrı bir düşünür grubunu, Sokrates, Platon ve Hegel'in grubu ile karıştırır; bu nedenle I. yargı doğrulanamaz.

5. Sokrates, Platon ve Hegel bir yaklaşımın temsilcileri olarak gösterilir; E. Husserl'in kurduğu fenomenoloji ise temelde bilgi kuramıdır. A. Comte için temsilcilik ilişkisi kurulabildiğinden II numaralı yargı doğru değildir.

6. Parçada bilginin oluşumu ve bilme ediminin temelleri öne çıkarılmaktadır. Bu nedenle E, yaklaşımın bilgi kuramı niteliğini doğru biçimde ifade eder. D, C, A ve B ise bilgi alanını sırasıyla varlık, ahlak, sanat ve toplum alanlarıyla değiştirerek kaynakta belirtilen niteliği bozar.

7. I. ve II. yargılar kaynakta doğrudan desteklenmektedir. III. yargı ise fenomenolojiyi bilgi kuramı yerine ahlak kuramı olarak nitelediği için yanlıştır.

8. C, temelde bir bilgi kuramı olan fenomenolojiyi kuran düşünürdür. D ve A aynı yaklaşımın, B ise farklı bir yaklaşımın temsilcileri arasında gösterilir; E başka bir bilgi görüşüyle ilişkilidir.

9. E, bilginin kaynağı konusundaki görüşleri bakımından birlikte gösterilen Sokrates, Platon ve Hegel üçlüsüdür. C içinde Gazâlî yer aldığı için aynı üçlü korunmamış, D ise H. Bergson'u bu kümeye taşımıştır. B ve A de sırasıyla A. Comte ile F. Bacon'ı bu üçlüye ekleyerek temsilci kümelerini karıştırır.